QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

S.T.O. PRIM IMHALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMHALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMHALLEF JOSEPH AZZOPARDI

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa 30 ta' Settembru 2016

Numru 15

Rikors Numru 1096/15 SM

Avukat Dottor Edward Debono kif debitament awtorizzat bħala mandatarju speċjali għan-nom u in rappreżentanza tas-soċjetà BNP Paribas (Suisse) SA ta' Boulevard de la Tour 8, 1205 Geneve, Svizzera

v.

Jean Pierre sive Jean Borg

Il-Qorti:

Rat ir-rikors promotur imressaq fid-19 ta' Novembru, 2015 li jaqra hekk:

> "Illi l-esponenti huwa debitament awtorizzata jaghmel dan ir-rikors ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta` BNP Paribas (Suisse) SA ai termini ta' prokura mahruga u ffirmata favur tieghu fis-6 ta' Novembru 2015.
>
> "Illi dan ir-rikors qieghed isir a tenur tal-Artikolu 825A tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procvedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta) u tar-

Regolament 17 tar-Regoli Dwar il-Prattika u l-Procedura tal-Qrati u l-Bon-Ordni (L.S. 12.09), dwar l-ezekuzzjoni ta' sentenzi ta' tribunali ta' pajjizi barra minn Malta u tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Numru 44/2001 tat-22 ta' Dicembru 2000 u taht l-Artikoli 54 u 58 tal-Konvenzjoni ta' Lugano dwar gurisdizzjoni u rikonoxximent u esekuzzjoni ta' sentenzi f'materji civili u kummercjali (li kopja taghha qieghdha tigi hawn annessa u mmarkata '**Dok. ED1 u ED2**'.

"Illi b'sentenza mhux appellata skond certifikat mahrug mill-Qorti tar-Repubblika Helvetika tal-Canton ta' Geneva datat 19 ta' Ottubru 2015, **Dok. ED3 u ED4** tal-Qorti ta' l-Ewwel Istanza tas-seba' divizjoni (7th Division tas-17 ta' Lulju 2015), l-intimat gie kkundannat biex ihallas lir-rikorrenti s-somma ta' Franki Svizzeri 6,382,769.50 bl-interessi ta' 12% fis-sena mit-8 ta' Frar 2012 li kopji taghha bil-Franciz u bl-Ingliz qed jigu notifikati lill-istess intimat bl-ispejjez ai termini ta' l-Artikolu 104 para 1 tal-Kodici Helvetiku tal-Procedura Civili li jinkludu l-hlas tad-drittijiet u spejjez koncernanti l-proceduri ta' konciljazzjoni jew medjazzjoni, drittijiet u spejjez tas-sentenza kif ukoll l-ispejjez tal-gbir ta' evidenza, l-ispejjez tal-Qorti li jammontaw ghal Franki Svizzeri 50,000 li minnhom l-intimat gia hallas Franki Svizzeri 350 u baqghalu jhallas Franki Svizzeri 49,650. Oltre dan l-intimat ghandu jhallas l-ispejjez gudizzjarji tar-rikorrenti ammontanti ghal Franki Svizzeri 40,000, **Dok. ED5 u ED6.**

"Illi *ai termini* tal-Artikolu 54 u 58 tal-Konvenzjoni ta' Lugano dawn iz-zewg Ordnijiet ghal Hlas ta' Kapital, Interessi u Spejjez jaqghu fl-iskop ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament ghal finijiet tar-rikonoxximent u ezekuzzjoni taghhom.

"Illi ghall-fini tal-istess Certifikat skond il-Konvenzjoni ta' Lugano datat 12 ta' Ottubru 2015 Artikolu 54 u 58 tal-istess Konvenzjoni, l-esponenti *nomine* qieghed jesebixxi ma' dan ir-rikors bhala s-segwenti dokumenti: Certifikat msemmi fl-Anness V tar-Regolament Numru 44/2001/KE rigward l-Ordni Ghall-Hlas ta' Kapital, Interessi u Spejjez tal-Qorti lokali ta' Geneva tar-Repubblika Helvetika datata 17 ta' Lulju 2015; Traduzzjoni ghall-Ingliz tal-istess sentenza u Certifikat li mhemmx appell mis-sentenza tas-17 ta' Lulju 2015 datata 19 ta' Ottubru 2015 kemm bil-Franciz u traduzzjoni ghall-Ingliz.

"Illi *ai termini* tal-Artikoli 33 u 41 tar-Regolament Numru 44/2001/KE dawn iz-zewg Ordnijiet Ghall-Hlas ta' Spejjez moghtija minn Qorti Helvetika ghandhom jigu rikonoxxuti mill-Istati Membri l-ohra minghajr ma tkun mehtiega procedura specjali u ghndhom jigu dikjarati ezegwibbli immedjatament mat-twettiq tal-formalitajiet fl-Artikoli 54 u 58 tal-istess Konvenzjoni ta' Lugano, u cioe, malli parti tapplika ghal applikazzjoni ta' ezekuzzjoni u tipproduci kopja tal-ordni jew decizjoni.

"Illir-rikorrenti ghandu interess illi jezegwixxi z-zewg Ordnijiet imsemmija kontra l-intimat gewwa Malta.

> "Ghaldaqstant u ghar-ragunijiet hawn fuq premessi, l-esponenti *nomine* titlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti joghgobha tordna l-ezekuzzjoni gewwa Malta (i) tal-Ordni Ghal Hlas tal-Kapital, Interessi u Spejjez tal-Qorti Lokali ta' Geneva tar-Republika Helvetika datata 17 ta' Lulju 2015, numru ta' riferenza JTP1/8455/2015 ottenuta mir-rikorrenti BNP Paribas (Suisse) SA kontra Jean Pierre Borg; u (ii) tal-Ordni Ghal Hlas ta' Kapital, Interessi u Spejjez tal-Qorti Lokali ta' Geneva tar-Repubblika Helvetika, datata 17 ta' Lulju 2015, u tawtorizza lill-istess esponenti *nomine* jezegwixxi l-istess Ordnijiet kontra l-intimat Jean Pierre Borg bil-fakoltajiet u drittijiet kollha illi l-ligi Maltija takkorda ghall-ezekuzzjoni ta' sentenzi gewwa Malta.
>
> "Bl-ispejjez kollha, inkluzi ta' dan ir-rikors, kontra l-intimat Jean Pierre Borg li huwa ngunt minn issa stess in subizzjoni."

Rat is-sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-15 Diċembru, 2015, li in forza tagħha, wara li rat li ġew sodisfatti r-rekwiziti kollha rikjesti fir-Regolament (KE) numru 44/2001 tal-Unjoni Ewropea, iddecidiet billi:

> "5.1. Takkolji t-talbiet kollha tar-rikorrenti *nomine*;
>
> "5.2. Tordna l-esekuzzjoni tas-sentenza tal-qorti Helvetika fuq indikata;
>
> "5.3. Tawtorizza lir-rikorrenti biex jezegwixxi f'Malta l-istess sentenza fil-konfront tal-intimat Jean Pierre *sive* Jean Borg;
>
> "5.4. Bl-ispejjez kif dedotti fir-rikors promotur kontra l-istess intimat."

Rat ir-rikors tal-appell tal-konvenut li in forza tiegħu, għar-raġunijiet minnu premessi, talab li din il-Qorti jogħġobha tilqa' dan l-appell u konsegwentement tħassar u tirrevoka d-deċiżjoni appellata tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tal-15 ta' Diċembru 2015 fl-ismijiet hawn fuq premessi, u tghaddi sabiex tiċħad it-talbiet tal-appellat kif dedotti fir-rikors promutorju tiegħu tad-19 ta' Novembru 2015, u dan bl-ispejjeż

kollha, kemm tal-ewwel istanza u kif ukoll tal-preżenti istanza jkunu unikament a karigu tal-istess appellat;

Rat ir-risposta tal-appell tal-attur nomine li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnu premessi, issottometta li din il-Qorti għandha tiċħad l-appell interpost u tikkonferma d-digriet (recte: sentenza) mogħti in prim istanza, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellanti;

Semgħet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat:

Illi f'din il-kawża l-attur nomine talab li tkun enforzabbli lokalment sentenza li ingħatat favur tiegħu gewwa l-Iżvizzera datata 17 ta' Lulju, 2015. L-ewwel Qorti, wara li qieset li saret il-prova dokumentali kif rikjest mir-Regolament relattiv, laqghet it-talba.

Il-konvenut appella mis-sentenza, u ressaq tlett aggravji: (i) li l-ordni ta' esekuzzjoni tas-sentenza hija irrita u nulla; (ii) li s-sentenza estera tmur kontra l-ordni pubbliku Malti peress illi (a) kien hemm nuqqas ta' liċenzja skont l-Att dwar is-Servizzi Finanzjarji sabiex is-soċjetà estera topera

bħala istituzzjoni gudizzjarja, u (b) ordnat ħlas ta' imgħax kontra d-dispozizzjonijiet tal-liġi Maltija.

Trattat l-appell, din il-Qorti trid tirrileva, fl-ewwel lok, illi bis-saħħa tar-Regolament stess hija prekluża milli teżamina mill-ġdid il-każ għal dak li hi s-sustanza tiegħu, u lanqas ma tista' tagħmel stħarriġ ġudizzjarju (fis-sens ta' "*review*") tad-deċiżjoni estera.

Dwar l-ewwel aggravju, din il-Qorti tgħid li fil-waqt li hu veru li din il-Qorti, fis-sentenza tagħha tat-22 ta' Frar, 2013, fil-kawża fl-ismijiet **Zammit Maempel nomine v. European Insurance Group Ltd.**, għamlet distinzjoni bejn li tiddikjara eżekwibbli s-sentenza estera u li tordna l-eżekuzzjoni tal-istess sentenza, u osservat li l-aħħar ordni mhux permessibbli taħt ir-Regolament. F'dan il-każ, apparti talba għal ordni għall-eżekuzzjoni, saret talba wkoll għal awtorizzazzjoni biex ir-rikorrenti nomine jesegwixxi sentenza estera, li tista' tiġi assimilata għal dikjarazzjoni ta' eżekwibbilità tas-sentenza estera. Għalhekk, filwaqt li l-ewwel talba attriċi tista' titqies mhux ammissibbli, mhux l-istess jista' jingħad dwar it-tieni talba li tista' allura, tiġi milqugħa.

Fil-kuntest tal-aggravju marbuta man-nuqqas ta' liċenzja da parti tas-soċjetà estera għall-għoti ta' self, jirriżulta, bħala fatt, li dik is-soċjetà ma kellhiex liċenzja għal dak il-għan kif meħtieġ skont l-Artikolu 3(1) tal-Att

dwar is-Servizzi Finanzjarji (Kap. 376 tal-Liġijiet ta' Malta). Jirriżulta wkoll li l-attività prinċipali tas-soċjetà estera huwa "*to grant loans*". Il-konvenut jissottometti wkoll illi s-self li ngħata lill-konvenut mis-soċjetà estera effettivament ingħata ġewwa Malta, u mhux ġewwa l-Isvizzera, u s-self, isostni, huwa null għax milqut b'kawża illeċita. Apparti l-kwistjoni dwar jekk din il-liġi Maltija għandhiex tingħata effett extra-territorjali biex tolqot ukoll soċjetajiet esteri, l-aħħar ġurisprudenza <u>ta' din il-Qorti</u> hi fis-sens li ksur ta' dik il-liġi tista' twassal għat-teħid ta' proċeduri kriminali fil-konfront ta' min ikun hekk aġixxa, pero` ma jwassalx biex is-self, ossija il-kuntratt innifsu, jitqies bħala null jew attività illeċita. Dan qalitu din il-Qorti fil-kawża **Bonett v. Borg** deċiża fis-6 ta' Ottubru, 1999. Dak kien każ taħt il-liġi tal-banek (Att xv tal-1994) li wkoll kienet tirrikjedi liċenzja għal min jeżerċita negozju ta' istituzzjoni finanzjarja. Din il-Qorti qalet li l-validità tas-self kienet ħaġa li ma tiddipendix mill-konsegwenzi legali li jistgħu jitnisslu mill-ksur ta' liġi amministrattiva. L-istess osservat il-qorti Svizzera f'dan il-każ.

Fir-rigward tal-aggravju marbut mal-imgħax, il-liġi ta' Malta tipprojbixxi r-reklam ta' imgħax li jaqbeż it-8%, u talba għall-ħlas ta' imgħax in eccess hija meqjusa bħala użura kondannabbli anke bil-liġi kriminali; tali restrizzjoni hija meqjusa ta' ordni pubbliku tant li lanqas tista' twassal għall-ħolqien ta' obbligazzjoni naturali (ara **Farrugia v. Direttur tas-Sigurtà Soċjali**; deċiża minn din il-Qorti, Sede Inferjuri, fid-19 ta'

Ottubru 2005). Hu veru li fit-termini tar-Regolamenti dwar Eżenzjoni mir-Rata ta' Imgħax (Avviż Legali 142/2009) il-gvern qies validu ftehim ma' ċerti entitajiet esteri li jikkontempla ħlas ta' imgħax aktar għoli mit-8%, daqs kemm jippermetti imgħax li jeċċedi l-ammont ta' kapital dovut. Din il-Qorti, pero`, ma għandhiex il-prova li s-soċjetà attriċi tissodisfa l-kriterji li l-avviż legali iqis meħtieġa biex soċjetà estera tista' titqies bħala "*entità magħżula*" għall-fini ta' dik il-liġi, u ma tistax allura, taċċetta l-validità tal-ordni tal-Qorti Svizzera għall-ħlas ta' imgħax bi 12%. Bħala fatt, anzi, jirriżulta li s-soċjetà attriċi ma għandhiex liċenzja bankarja lanqas ġewwa l-Isvizzera. Il-fatt li l-legislatur Malti illimita l-każijiet fejn ftehim fuq imgħax ta' aktar minn 8% jista' jitqies validu, jikkonferma kemm din ir-restrizzjoni hija meqjusa ta' interess nazzjonali u ta' ordni pubbliku.

Kif osservat il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kawża **Schoeller International GmbH v. Ellul et**, deċiża fis-26 ta' Ottubru, 2001.

> "Sentenza ma titqiesx li tmur kontra l-ordni pubbliku ta' Malta għar-raġuni biss illi, li kieku l-kawża nstemgħet u nqatgħet hawn Malta, kienet tinqata' mod ieħor; tmur kontra l-ordni pubbliku jekk toħloq konflitt ma' dawk il-prinċipji ewlenin tal-ordni ġuridiku li huma l-qofol tas-sistema legali billi jħarsu l-valuri l-aktar fondamentali tas-soċjetà fejn ikun fis-seħħ dak l-ordni."

Fil-fehma ta' din il-Qorti, talba għall-ħlas ta' imgħax li teċċedi t-8% hi milquta bl-użura, u dik l-ordni hija soġġetta għar-riduzzjoni skont il-liġi. L-uzura huwa kunċett fondamentali fl-ordinament ġuridiku Malti, u ħlief

fil-każijiet espressament eżenti mil-liġi, il-Qorti ma tistax tqis eżegwibbli sentenza estera safejn ordnat ħlas ta' imgħax li jeċċedi t-8%.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, tipprovdi dwar l-appell tal-konvenut billi tirriforma s-sentenza appellata, billi tħassarha fejn ordnat l-eżekuzzjoni tas-sentenza estera tas-17 ta' Lulju 2015, u tikkonfermaha għall-bqija; tordna li l-istess sentenza estera hija eżegwibbli hawn Malta, b'dan li l-imgħax irid jiġi ikkalkulat kif stabbiliet il-Qorti Svizzera, izda b'rata ta' tmienja fil-mija (8%).

L-ispejjeż tal-kawża jitħallsu kollha inkluż dawk in prim istanza, in kwantu għall-kwart ($^{1}/_{4}$) mill-attur nomine u tlett kwarti ($^{3}/_{4}$) mill-konvenut.

Silvio Camilleri Prim Imħallef	Tonio Mallia Imħallef	Joseph Azzopardi Imħallef

Deputat Reġistratur
df